

UCHWAŁA NR 202/2025
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 4 sierpnia 2025 r.

w sprawie sprawozdania finansowego Komitetu Wyborczego Bezpartyjni
z wyborów organów jednostek samorządu terytorialnego
przeprowadzonych w dniach 7 i 21 kwietnia 2024 r.

Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie art. 144 § 1 pkt 3 lit. a ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2025 r. poz. 365)

postanawia

odrzuć sprawozdanie finansowe Komitetu Wyborczego Bezpartyjni o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych tego Komitetu, w tym o uzyskanych kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania, związanych z udziałem w wyborach organów jednostek samorządu terytorialnego, przeprowadzonych w dniach 7 i 21 kwietnia 2024 r., **z powodu** naruszenia art. 129 § 1 Kodeksu wyborczego.

Uzasadnienie

Komitet Wyborczy Bezpartyjni przedłożył sprawozdanie finansowe Państwowej Komisji Wyborczej z zachowaniem terminu określonego w art. 142 § 1 Kodeksu wyborczego. Sprawozdanie sporządzone zostało zgodnie ze wzorem określonym w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 27 września 2023 r. w sprawie sprawozdania finansowego komitetu wyborczego (Dz. U. poz. 2065).

Do sprawozdania dołączono sprawozdanie biegłego rewidenta, wybranego przez Państwową Komisję Wyborczą, zawierające opinię na temat sprawozdania finansowego Komitetu.

Żaden z uprawnionych podmiotów, wymienionych w art. 144 § 7 Kodeksu wyborczego, nie zgłosił Państwowej Komisji Wyborczej zastrzeżeń do sprawozdania finansowego tego Komitetu.

W wyniku badania sprawozdania finansowego Komitetu, dołączonych do niego dokumentów oraz na podstawie sprawozdania biegłego rewidenta i dodatkowych wyjaśnień udzielonych przez Pełnomocnika Finansowego Komitetu, Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła, co następuje.

Komitet Wyborczy Bezpartyjni wykazał w sprawozdaniu, że w okresie sprawozdawczym pozyskał przychody w wysokości 26 959,17 zł, w całości pochodzące, zgodnie z art. 132 § 1 Kodeksu wyborczego, z Funduszu Wyborczego partii politycznej Bezpartyjni (nr rachunku tego Funduszu: 33 8009 1046 0017 1418 2002 0003), utworzonego na podstawie przepisów ustawy o partiach politycznych.

Środki finansowe Komitetu były gromadzone, stosownie do regulacji art. 134 § 1 tego Kodeksu, na jednym rachunku bankowym Komitetu o nr 65 1020 1068 0000 1502 0507 9712, prowadzonym w Banku Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA. Umowa rachunku bankowego Komitetu, zgodnie z dyspozycją art. 134 § 6 Kodeksu wyborczego, zawierała zastrzeżenie o wymaganym w Kodeksie wyborczym sposobie dokonywania wpłat na rzecz komitetu wyborczego, a także o dopuszczalnym terminie dokonywania wpłat na ten rachunek, natomiast wprowadzone zastrzeżenie o dopuszczalnym źródle pozyskiwania środków finansowych przez komitet wyborczy dotyczyło komitetu wyborczego wyborców, a nie komitetu wyborczego partii politycznej (jakim jest Komitet Wyborczy Bezpartyjni), co stanowi naruszenie tego przepisu. Rachunek bankowy Komitetu został zamknięty z dniem 21 maja 2024 r.

Środki finansowe pozyskiwane były przez Komitet w terminach określonych w art. 129 § 2 Kodeksu wyborczego. Co prawda ostatnie środki wpłynęły na rachunek bankowy Komitetu w dniu 8 kwietnia 2024 r., ale jak wynika z historii rachunku bankowego Funduszu Wyborczego Partii Bezpartyjni, dyspozycja ich przelewu dokonana została w dniu 5 kwietnia 2024 r., tj. przed dniem wyborów.

Komitet nie wykazał w sprawozdaniu finansowym sumy poniesionych wydatków lub kosztów, wpisując w poz. 23 sprawozdania „0”.

Natomiast w kolejnych pozycjach sprawozdania Komitet wykazał, że jego wydatki lub koszty zostały przeznaczone na sfinansowanie:

- kosztów usług obcych w łącznej wysokości 25 238,70 zł, w tym:
 - przygotowanie i wykonanie (w tym prace koncepcyjne i projektowe) plakatów, ulotek, billboardów itp.: 12 822,10 zł,

- publikacja w Internecie ogłoszeń, filmów, spotów, audycji itp.: 2015,00 zł,
- spotkania wyborcze: 3711,59 zł, (w tym: wynajęcie sal, innych pomieszczeń lub powierzchni – 1710,00 zł oraz wynajęcie, zakup, transport, montaż, obsługa sprzętu w tym urządzeń telekomunikacyjnych i audiowizualnych – 2001,59 zł),
- wynajęcie sal, innych pomieszczeń lub powierzchni na cele inne niż spotkania wyborcze: 6690,01 zł;
- pozostałych wydatków lub kosztów: 1720,47 zł.

Z powyższego wynika, że łączne wydatki lub koszty Komitetu, które powinny zostać wykazane w pozycji 23 jego sprawozdania finansowego, wyniosły 26 959,17 zł.

Wydatki Komitetu dokonywane były w terminach zgodnych z określonymi w art. 129 § 3 Kodeksu wyborczego i mieściły się w limitach określonych w art. 135 i 136 tej ustawy.

Komitet do dokumentacji przedstawionej wraz ze sprawozdaniem dołączył dwie faktury z dnia 6 kwietnia 2024 r., potwierdzające w znacznych częściach ich pozycji zakup alkoholu (39 butelek wina, na łączną kwotę 1086,48 zł). W odpowiedzi na pytania Państwowej Komisji Wyborczej o cel dokonywania tego typu zakupów, Pełnomocnik Finansowy Komitetu wyjaśnił, że „Zakupiony alkohol jest symboliczny i został zakupiony w celu wykorzystania go do wydarzenia mającego na celu protest przeciw poborowi akcyzy. Alkohol został wylany do ścieku jako symbol jak powinno się traktować podatki takiego typu”.

Wydatek ten niewątpliwie należy uznać jako naruszający art. 129 § 1 Kodeksu wyborczego, zgodnie z którym komitet może pozyskiwać i wydatkować środki jedynie na cele związane z wyborami. Środki w wysokości 1086,48 zł Komitet wydatkował bowiem na cele z wyborami niezwiązane. Niewiarygodne jest wyjaśnienie Pełnomocnika Finansowego o symbolicznym znaczeniu zakupionego alkoholu, w przypadku, gdy zakupiono aż 39 jego butelek. Ponadto należy wyraźnie podkreślić, że niewiarygodne jest także wyjaśnienie Pełnomocnika Finansowego Komitetu wskazujące na rzekome wykorzystanie zakupionego alkoholu do przeprowadzenia protestu (mającego stanowić element kampanii wyborczej), w sytuacji, w której zakup alkoholu (jak wynika z przedstawionych dokumentów finansowych) dokonany został w dniu 6 kwietnia 2024 r., czyli już po zakończeniu kampanii wyborczej. Nie sposób jest zatem przyjąć, że zakupione – po zakończeniu kampanii wyborczej – 39 butelek alkoholu wykorzystane zostało w celu

„symbolicznego” wyrażenia poglądów Komitetu w kampanii wyborczej, która to kampania – jak już zaznaczono – została wcześniej zakończona. Niewątpliwie zatem wydatkowanie przez Komitet środków finansowych na ten cel zostało dokonane z naruszeniem, przywołanego wyżej, art. 129 § 1 Kodeksu wyborczego.

Środki finansowe wydatkowane przez Komitet z naruszeniem tego przepisu (1086,48 zł) stanowiły 4,03% ogólnej kwoty przychodów Komitetu (26 959,17 zł), a zatem czterokrotnie przekroczyły, określony w art. 144 § 1 pkt 2 Kodeksu wyborczego, próg 1% ogólnej kwoty przychodów Komitetu. Pozyskanie lub wydatkowanie przez komitet wyborczy z naruszeniem art. 129 Kodeksu wyborczego środków finansowych, które przekraczają 1% ogólnej kwoty przychodów komitetu powoduje – na podstawie art. 144 § 1 pkt 3 lit. a w związku właśnie z art. 144 § 1 pkt 2 Kodeksu wyborczego – odrzucenie sprawozdania finansowego Komitetu. Jeżeli wysokość 1% ogólnej kwoty przychodów została przekroczona, Państwowa Komisja Wyborcza nie ma żadnego marginesu na ocenę tego, czy naruszenie to nastąpiło z winy osoby dokonującej operacji finansowych, a także czy osoba odpowiedzialna za te operacje działała pod wpływem błędu, zmęczenia czy stresu. Przepisy Kodeksu wyborczego w tej kwestii nie mają charakteru zaleceń, lecz bezwzględnie obowiązują. Nie pozostawia zatem wątpliwości, że Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie tego naruszenia prawa zobowiązana jest odrzucić sprawozdanie finansowe Komitetu. Środki wydatkowane przez Komitet z naruszeniem art. 129 Kodeksu wyborczego przekroczyły bowiem łącznie 1% przychodów Komitetu. Nie mają w takim przypadku znaczenia okoliczności, w jakich środki te zostały wydatkowane nielegalnie przez Komitet. Przepis ten – poza proporcją środków pozyskanych lub wydatkowanych z naruszeniem prawa do łącznych przychodów komitetu – nie pozostawia żadnego pola do uznaniowości w stosunku do błędów popełnionych w sprawozdaniu finansowym komitetu. Podjęcie przez Państwową Komisję Wyborczą innego rozstrzygnięcia w tej sprawie niż jednoznacznie wynikające z przywołanych regulacji Kodeksu wyborczego narażałoby ją na zarzut działania niezgodnego z prawem. Państwowa Komisja Wyborcza, zgodnie z zasadą praworządności (legalizmu) wyrażoną w art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, działa zaś na podstawie i w granicach prawa powszechnie obowiązującego, respektując jego przepisy. Przepisy prawa określające zadania i obowiązki Państwowej Komisji Wyborczej nie tylko stanowią kompetencję do działania, lecz są także źródłem nakazów i zakazów wyznaczających ramy prawne tego działania.

Celem zasady legalizmu jest bowiem przeciwdziałanie dowolności i arbitralności działania organów państwa oraz możliwość kontroli w oparciu o kryterium zgodności z obowiązującym prawem.

Ponadto, skoro środki finansowe Komitetu nie zostały wydatkowane na cele kampanii wyborczej, a przeznaczone na nielegalne wydatki, ich równowartość stanowi nadwyżkę pozyskanych środków na cele kampanii wyborczej nad poniesionymi wydatkami, którą, zgodnie z art. 138 § 1 Kodeksu wyborczego, Komitet zobowiązany był przekazać na Fundusz Wyborczy partii politycznej Bezpartyjni w terminie określonym w art. 138 § 5 Kodeksu wyborczego. Powyższe oznacza, że nadwyżka Komitetu została zadysponowana niezgodnie ze wskazanym wyżej art. 138 § 1 Kodeksu wyborczego.

Komitet nie dokonał wyceny przyjętych korzyści majątkowych o charakterze niepieniężnym, polegających na kolportażu materiałów wyborczych przez osoby fizyczne, co potwierdził jego Pełnomocnik Finansowy. Korzyści te mieszczą się w katalogu korzyści majątkowych o charakterze niepieniężnym określonym w art. 132 § 5 Kodeksu wyborczego, które mogą być przyjmowane przez komitet wyborczy. Wartość na jaką zostały one wycenione powinna jednak zostać wykazana w pozycji 68 sprawozdania finansowego Komitetu oraz w załączniku do niej. W tej pozycji sprawozdania wykazano natomiast „0”. Komitet złożył zatem sprawozdanie finansowe niezgodne ze stanem faktycznym. Stanowi to naruszenie ustawowego obowiązku sprawozdawczego określonego w art. 142 § 1 Kodeksu wyborczego w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdania finansowego komitetu wyborczego.

Pełnomocnik Wyborczy Komitetu nie zawiadomił Państwowej Komisji Wyborczej o adresie strony internetowej Komitetu. Stanowi to naruszenie art. 102 § 1 w związku z art. 140 § 2 Kodeksu wyborczego, zgodnie z którymi pełnomocnik wyborczy w terminie 3 dni od dnia upływu terminu na zgłoszenie do rejestracji list kandydatów lub kandydata zawiadamia ten organ o adresie strony internetowej, na której zobowiązany jest prowadzić rejestry zaciągniętych kredytów oraz wpłat o wartości przekraczającej łącznie od jednej osoby fizycznej kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie odrębnych przepisów, obowiązującego w dniu poprzedzającym dzień ogłoszenia postanowienia o zarządzeniu wyborów. Jak wynika z wyjaśnień Pełnomocnika Finansowego Komitetu, Komitet nie prowadził strony internetowej.

Zgodnie z art. 144 § 1 i 2 Kodeksu wyborczego uchybienia te nie stanowią jednak przesłanek do odrzucenia sprawozdania finansowego Komitetu. Stanowi je natomiast naruszenie art. 129 § 1 Kodeksu wyborczego.

Państwowa Komisja Wyborcza, po ustaleniu powyższego na podstawie sprawozdania finansowego Komitetu oraz dokumentów do niego załączonych, sprawozdania biegłego rewidenta, a także dodatkowych wyjaśnień udzielonych przez Pełnomocnika Finansowego Komitetu, postanowiła jak w sentencji.

Od niniejszego postanowienia Pełnomocnikowi Finansowemu Komitetu Wyborczego Bezpartyjni przysługuje prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego, w terminie 14 dni od dnia doręczenia tego postanowienia.

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

Sylwester Marciniak